

Секція І
ПСИХОЛОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ
ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ В
УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО
СЕРЕДОВИЩА

УДК 374.015.31:793.3

Валентина Миколаївна Богута

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти, природничих
і математичних дисциплін та методик їх викладання

Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МІКРОСЕРЕДОВИЩА
ПОЗАШКІЛЬНОГО ТВОРЧОГО ОБ'ЄДНАННЯ У
ФОРМУВАННІ ТВОЧРИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШОГО
ШКОЛЯРА

У статті аналізуються і узагальнюються наукові доробки педагогічної теорії та емпіричний досвід виховної практики розвитку особистості молодшого школяра у тимчасовому дитячому колективі позашкільного навчального закладу. Розкриваються можливості мікросередовища танцювального творчого об'єднання у формуванні моральних та естетичних якостей вихованця. Акцентується увага на креативному потенціалі хореографічного мистецтва, що реалізується за дотримання педагогічних умов та методики формування хореографічних творчих здібностей.

Потреба суспільства в особистостях, які були б високомобільними у складних умовах сучасної соціокультурної політики держави, володіли б здатністю самостійно та творчо самореалізовуватися загострюють необхідність формування для цього відповідних якостей людини. Висвітленню загальних положень та окремих аспектів присвячені численні праці дослідників (Т. Бабаджан, Н. Ветлугіна, А. Зіміна, М. Палавандішвілі, К. Тарасова, К. Василенко, К. Геворгян, А. Шевчук, Ю. Гончаренко, П. Коваль, А. Тараканова, А. Фомін, Ю. Хижняк, Р. Акбарова, С. Акішев, В. Богута, Є. Голікова, О. Горшкова, О. Мартиненко). У контексті зазначеного, накопичений матеріал потребує систематизації, тому стаття присвячена аналізу і узагальненню наукових доробків й емпіричного досвіду формування творчої особистості дитини молодшого шкільного віку у мікросередовищі позашкільного танцювального творчого об'єднання та з'ясування його інноваційного потенціалу.

У процесі свого розвитку хореографічне виховання підростаючого покоління у закладах позашкільної освіти набуло певного досвіду, престижу і сформувалося як невід'ємна частина цілісної системи естетичної освіти. Сучасний період розвитку дитячої хореографічної культури, що

характеризується збільшенням «сектору свободи», вирізняється різноманітністю підходів до навчально-тренувальної роботи і характеризуються гнучкістю й варіативністю змісту та технологій, що пов'язані з особливостями танцювального напрямку колективу, намаганням педагогів урахувати індивідуальні задатки, інтереси і запити, творчі здібності дітей різних вікових категорій.

З впевненістю можна стверджувати, що танцювальне мистецтво має потужні засоби (лексика, міміка, пантоміміка) для самовираження дитини молодшого шкільного віку, адже «мова танцю» інтернаціональна і зрозуміла усім. На відміну від класичної балетної лексики, народна та сучасна танцювальна рухова база не обмежена канонічними нормами й здатна впливати на креативну сферу особистості. Головним у цьому процесі, вважають вчені (О. Гайдамака, Е. Белкіна, О. Калініченко, І. Руденко, Ю. Гончаренко, Л. Масол, О. Комаровська, П. Фриз та інші) є здібність дитини продуктивно мислити, що слугуватиме поштовхом до активної творчої дії. Зважаючи на те, що формою мислення у мистецтві виступає художній образ, як втілення авторських почуттів та ставлення до явищ, виконавцю надається унікальна можливість системою тілесної виразності та значущості символіки рухів «висловлювати невимовне».

Формування творчої особистості вихованця позашкільного танцювального творчого об'єднання у навчально-виховному процесі слід розглядати як процес фасилітації. Відтак, спираючись на один із законів педагогіки творчості, розвитку і саморозвитку творчої особистості може відбуватися за певних психолого-педагогічних умов, які сприяють творчій діяльності, стимулюють її творчу активність, полегшують долання бар'єрів творчості. Визначаючи педагогічні умови як сукупність навчально-виховних, організаційно-методичних та індивідуально-особистісних чинників, що забезпечують ефективність організації творчого хореографічного навчально-виховного процесу з метою досягнення прогнозованого результату, *необхідними та достатніми умовами* формування творчих здібностей молодших школярів є: 1) створення педагогічно комфортного виховного середовища; 2) мотивування творчої інтерпретаційної та імпровізаційної активності дітей молодшого шкільного віку у процесі хореографічної діяльності; 3) використання в організації виховного процесу інноваційних форм та методів навчання; 4) збагачення досвіду пошукової діяльності через оволодіння загальнопізнавальними вміннями; 5) інтеграція хореографічного мистецтва з іншими видами естетичного мистецтва (музичним, театральним, образотворчим).

Загалом, педагогічні умови та система завдань творчого характеру являють собою компоненти методики формування хореографічних творчих здібностей дітей молодшого шкільного віку, поетапне використання якої забезпечить максимальне розкриття індивідуальних можливостей дитини та утвердить в ній референтність творчого виду діяльності у системі «Я-особистість». Зрештою, вважаємо закономірним розглядати мікросередовище самодіяльного танцювального творчого об'єднання як освітньо-виховний простір для формування, окрім, морально-вольових та естетичних якостей, творчих здібностей дітей молодшого шкільного віку.

Література:

1. Богута В. М. Методичний аспект формування хореографічних творчих здібностей молодших школярів / В. М. Богута // Мистецтво та освіта. – № 3 (73). – 2014. – С. 39-43.
2. Савченко О. Я. Розвиток особистості школяра – стрижнева проблема творчості В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://filologukr.ucoz.ru/ld/1/105_UKR_Suxomlinska.pdf
3. Семак О.О. Особистісні кореляції успішності інтерпретації хореографічного тексту : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. псих. наук. : спец. 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія» / О. О. Семак; Ін-т психології імені Г. С. Костюка АПН України. – К., 2002. – 21 с.
4. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості : підручник / С. О. Сисоєва. – К. : Міленіум, 2006. – 346 с.
5. Сухомлинський В. О. Методика виховання колективу / В. О. Сухомлинський // Педагогіка : хрестоматія / уклад. : А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – К., 2003. – С. 425–432.

Береза Іван Сергійович

Викладач кафедри медичної
інформатики,
медичної і біологічної фізики,
Вищого державного навчального закладу
України
«Українська медична стоматологічна
академія»

ПСИХОЛОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА

Ключовими чинниками розвитку особистості традиційно вважаються спадковість, соціальне середовище і виховання. Останні два чинника відіграють неабияку роль в аспекті становлення гармонійної особистості.

Пріоритетним джерелом сучасного цивілізаційного прогресу, розвитку суспільства, є соціальний інститут освіти, який в силу нових завдань змінює домінанту своїх транслятивних функцій на інновативні. Цей соціальний процес актуалізує значення інновацій в освіті ХХІ ст. як фактора розвитку внутрішнього потенціалу найважливішого динамічного ресурсу сучасного суспільства.

Роль самої філософії освіти, яка вже стала незамінною сферою знань посередництвом якої здійснюється пошук відповідей на ряд важливих глобальних питань, – є неоціненним скарбом, який привнесла та розширила ідеологія сучасної інноваційної освіти. Філософія модернізованої освіти, або як